

Warszawa, dnia 27 lutego 2023 r.

Poz. 363

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI¹⁾

z dnia 24 lutego 2023 r.

w sprawie badań strażaków na zawartość w organizmie alkoholu lub obecność podobnie działającego środka

Na podstawie art. 59c ust. 16 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2022 r. poz. 1969 oraz z 2023 r. poz. 240 i 347) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) warunki i metody przeprowadzania badań na zawartość w organizmie alkoholu lub badania na obecność w organizmie innego podobnie działającego środka;
- 2) sposób dokumentowania badań na zawartość w organizmie alkoholu lub badania na obecność w organizmie innego podobnie działającego środka, w tym wzory protokołów z przeprowadzonych badań;
- 3) wykaz środków działających podobnie do alkoholu.

§ 2. 1. Badanie wydychanego powietrza przeprowadza się w sposób nieinwazyjny przy użyciu urządzenia elektronicznego dokonującego pomiaru stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu metodą:

- 1) spektrometrii w podczerwieni lub
- 2) utleniania elektrochemicznego

– zwanego dalej „analizatorem wydechu”.

2. Badania analizatorem wydechu nie przeprowadza się przed upływem 15 minut od chwili zakończenia spożywania alkoholu, palenia wyrobów tytoniowych, w tym palenia nowatorskich wyrobów tytoniowych, palenia papierosów elektronicznych lub używania wyrobów tytoniowych bezdymnych przez osobę badaną.

3. Badanie wydychanego powietrza przeprowadza się przed badaniem krwi, jeżeli stan strażaka na to pozwala.

§ 3. 1. Pomiaru analizatorem wydechu dokonuje się z użyciem ustnika, który podlega wymianie każdorazowo przed przeprowadzeniem pomiaru. Opakowanie ustnika otwiera się w obecności badanego strażaka.

2. W przypadku wykonania pierwszego pomiaru analizatorem wydechu, o którym mowa w § 2 ust. 1 pkt 1, oraz uzyskania wyniku ponad 0,00 mg/dm³ stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu wykonuje się niezwłocznie drugi pomiar.

3. W przypadku wykonania pierwszego pomiaru analizatorem wydechu, o którym mowa w § 2 ust. 1 pkt 2, oraz uzyskania wyniku ponad 0,00 mg/dm³ stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu wykonuje się drugi pomiar po upływie 15 minut.

¹⁾ Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji kieruje działem administracji rządowej – sprawy wewnętrzne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2019 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (Dz. U. poz. 2264).

4. Na żądanie badanego strażaka, wynik badania wykonanego analizatorem wydechu, o którym mowa w § 2 ust. 1 pkt 2, wynoszący ponad 0,00 mg/dm³ stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu należy zweryfikować badaniem analizatorem wydechu, o którym mowa w § 2 ust. 1 pkt 1, przez wykonanie dwóch pomiarów. Drugi pomiar wykonuje się niezwłocznie po wykonaniu pierwszego pomiaru.

5. W przypadku wykonania pierwszego pomiaru analizatorem wydechu i uzyskania wyniku równego 0,10 mg/dm³ lub większego od 0,10 mg/dm³ stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu, a w drugim pomiarze wyniku 0,00 mg/dm³ stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu, wykonuje się niezwłocznie trzeci pomiar tym samym analizatorem wydechu. Jeżeli wynik trzeciego pomiaru wynosi 0,00 mg/dm³ stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu, to badanie nie wskazuje na stan po użyciu alkoholu.

§ 4. 1. Badanie wydychanego powietrza może być przeprowadzone przy użyciu analizatora wydechu niewyposażonego w cyfrową prezentację wyniku pomiaru, a także bez użycia ustnika, jeżeli producent analizatora wydechu przewiduje taki sposób jego eksploatacji.

2. Jeżeli badanie, o którym mowa w ust. 1, wykaże obecność alkoholu w wydychanym powietrzu, niezwłocznie przeprowadza się badanie analizatorem wydechu wyposażonym w ustnik oraz cyfrową prezentację wyniku pomiaru. Przepisy § 3 stosuje się.

§ 5. 1. Badanie krwi pobranej z żyły badanego strażaka polega na przeprowadzeniu co najmniej dwóch analiz laboratoryjnych krwi metodą:

- 1) chromatografii gazowej z detektorem płomieniowo-jonizacyjnym;
- 2) spektrofotometryczną z użyciem dehydrogenazy alkoholowej (metodą enzymatyczną);
- 3) chromatografii gazowej z detektorem płomieniowo-jonizacyjnym przy użyciu dwóch różnych warunków analitycznych;
- 4) wysokosprawnej chromatografii cieczowej;
- 5) chromatografii gazowej połączonej ze spektrometrią masową;
- 6) wysokosprawnej chromatografii cieczowej połączonej ze spektrometrią masową.

2. Do oznaczenia zawartości alkoholu stosuje się metody, o których mowa w ust. 1 pkt 1–3, natomiast do oznaczenia obecności środka działającego podobnie do alkoholu stosuje się metody, o których mowa w ust. 1 pkt 4–6.

3. Krew do badania jest pobierana do dwóch próbek, w objętości co najmniej po 5 cm³ do każdej z nich, z zachowaniem następujących warunków:

- 1) do pobrania krwi używa się wyłącznie sprzętu jednorazowego użytku;
- 2) do próbek, do których pobiera się krew, nie dodaje się jakichkolwiek substancji, poza środkami zapobiegającymi krzepnięciu i rozkładowi krwi umieszczonymi w każdej próbce przez producenta;
- 3) do dezynfekcji skóry używa się środków odkażających niezawierających alkoholu.

§ 6. Środkami działającymi podobnie do alkoholu są:

- 1) opioidy;
- 2) amfetamina i jej analogi;
- 3) kokaina;
- 4) kannabinoidy;
- 5) benzodiazepiny.

§ 7. W wyniku badania pobranej krwi oznacza się:

- 1) zawartość alkoholu;
- 2) co najmniej następujące środki działające podobnie do alkoholu:
 - a) morfinę (LOQ – 10 ng/ml),
 - b) amfetaminę i jej analogi, w tym metylenodioksymetamfetaminę (MDMA), (LOQ – 25 ng/ml),
 - c) kokainę (LOQ – 10 ng/ml) i jej metabolit – benzoiloeckgoninę (LOQ – 50 ng/ml),
 - d) delta-9-tetrahydrokannabinol (LOQ – 1 ng/ml),
 - e) benzodiazepiny.

§ 8. 1. Badanie śliny polega na nieinwazyjnym pobraniu próbki śliny przy użyciu jednorazowego próbnika i umieszczeniu jej w urządzeniu do oznaczania metodą immunologiczną na zawartość środka działającego podobnie do alkoholu, zgodnie z instrukcją obsługi tego urządzenia.

2. Do próbki, o której mowa w ust. 1, nie wolno dodawać jakichkolwiek substancji, poza znajdującymi się w zestawie urządzenia do oznaczania metodą immunologiczną środków działających podobnie do alkoholu.

3. Badanie śliny przeprowadza się w miarę możliwości przed innymi badaniami na zawartość w organizmie środka działającego podobnie do alkoholu.

§ 9. 1. Badanie moczu polega na analizie moczu poddanego badaniu metodami:

- 1) wysokosprawnej chromatografii cieczowej;
- 2) chromatografii gazowej połączonej ze spektrometrią masową;
- 3) wysokosprawnej chromatografii cieczowej połączonej ze spektrometrią masową.

2. Mocz do badania laboratoryjnego pobiera się do dwóch pojemników, w objętości co najmniej po 5 cm³ do każdego z nich, z zachowaniem następujących warunków:

- 1) do pobrania moczu używa się pojemnika jednorazowego użytku, uniemożliwiającego zamianę, rozcieńczenie lub dodanie do niego innych substancji po jego zamknięciu;
- 2) do pojemnika, do którego pobiera się mocz, nie dodaje się jakichkolwiek substancji.

3. W pobranym moczu oznacza się co najmniej następujące środki działające podobnie do alkoholu:

- 1) morfinę (LOQ – 200 ng/ml) i 6-acetylmorfinę (LOQ – 20 ng/ml);
- 2) amfetaminę i jej analogi, w tym metylenodioksymetamfetaminę (MDMA), (LOQ – 250 ng/ml);
- 3) kokainę (LOQ – 50 ng/ml) i jej metabolit – benzoiloeckgoninę (LOQ – 100 ng/ml);
- 4) 11-nor-9-karboksy-delta-9-tetrahydrokannabinol (LOQ – 15 ng/ml);
- 5) benzodiazepiny.

§ 10. Naczynia zawierające krew lub mocz do badania oznacza się w sposób zapewniający ustalenie tożsamości badanego strażaka, od którego zostały pobrane krew lub mocz, a także zabezpiecza się w sposób uniemożliwiający zmianę ich zawartości przed dokonaniem badania oraz zniszczenie w czasie przechowywania lub transportu. Czynności te wykonuje się w obecności badanego strażaka, jeżeli jest to możliwe.

§ 11. 1. Do czasu rozpoczęcia badań laboratoryjnych pobrane krew oraz mocz przechowuje się w temperaturze od 2°C do 6°C.

2. Krew pobrana do badania może być transportowana w temperaturze od 0°C do 25°C nie dłużej niż 72 godziny od momentu pobrania.

§ 12. 1. Badanie potu polega na nieinwazyjnym pobraniu próbki potu, z części ciała zakrytej odzieżą, przy użyciu jednorazowego próbnika i umieszczeniu tej próbki w urządzeniu do oznaczania metodą immunologiczną na zawartość środka działającego podobnie do alkoholu, zgodnie z instrukcją obsługi tego urządzenia.

2. Do próbki, o której mowa w ust. 1, nie wolno dodawać jakichkolwiek substancji, poza znajdującymi się w zestawie urządzenia do oznaczania metodą immunologiczną środków działających podobnie do alkoholu.

§ 13. 1. Z badania wydychanego powietrza, śliny oraz potu sporządza się protokół, który zawiera dane, o których mowa w art. 59c ust. 13 pkt 1-5, 7 i 8 oraz ust. 15 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej, oraz:

- 1) informacje o ilości, rodzaju, dacie i godzinie spożycia napojów alkoholowych przez strażaka w ciągu ostatnich 24 godzin lub informację o przyjęciu albo nieprzyjęciu środka działającego podobnie do alkoholu – na podstawie oświadczenia badanego strażaka, jeżeli złożenie tego oświadczenia jest możliwe;
- 2) informacje o przeprowadzonym badaniu z wyszczególnieniem rodzaju przeprowadzonego badania;
- 3) w przypadku badania wydychanego powietrza:
 - a) nazwę, model i numer fabryczny, datę ważności dokumentu potwierdzającego kalibrację lub wzorcowanie analizatora wydechu, którym przeprowadzono badanie,
 - b) wskazanie, czy jest to badanie pierwsze, drugie czy trzecie,
 - c) informację o żądaniu przez badanego strażaka przeprowadzenia badania analizatorem wydechu dokonującym pomiaru metodą spektrometrii w podczerwieni,
 - d) informację o żądaniu przez badanego strażaka przeprowadzenia badania krwi;
- 4) w przypadku badania śliny:
 - a) nazwę handlową testu,
 - b) datę ważności testu,
 - c) datę ważności dokumentu potwierdzającego kalibrację lub wzorcowanie urządzenia, którym przeprowadzono badanie,
 - d) informację według instrukcji o czasie w jakim należy odczytać wynik testu,
 - e) informację o czasie w jakim odczytano wynik testu,
 - f) informację o żądaniu przez badanego strażaka przeprowadzenia badania krwi lub moczu;
- 5) w przypadku badania potu:
 - a) nazwę handlową testu,
 - b) datę ważności testu,
 - c) informację według instrukcji o czasie w jakim należy odczytać wynik testu,
 - d) informację o czasie w jakim odczytano wynik testu,
 - e) informację o żądaniu przez badanego strażaka przeprowadzenia badania krwi lub moczu;
- 6) uwagi i zastrzeżenia do przeprowadzonego badania osoby przeprowadzającej badanie oraz strażaka poddanego badaniu;
- 7) informacje o zastosowanych pouczeniach;
- 8) wyszczególnienie załączników do protokołu;
- 9) załączniki w postaci wydruków z wynikami badań, jeżeli urządzenie użyte do przeprowadzenia badania umożliwia ich wykonanie;
- 10) załącznik w postaci kopii ważnego dokumentu potwierdzającego kalibrację lub wzorcowanie urządzenia użytego do przeprowadzenia badania.

2. Strażaka poddanego badaniu, jeżeli jest to możliwe, informuje się o możliwości odmowy złożenia oświadczenia o chorobach, na jakie choruje, oraz oświadczenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 1.

3. Wzór protokołu, o którym mowa w ust. 1, jest określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

§ 14. 1. Z badań laboratoryjnych krwi lub moczu sporządza się protokół, który zawiera dane, o których mowa w art. 59c ust. 13 pkt 1–8 i 10 oraz ust. 14 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej, oraz:

- 1) informacje, o których mowa w § 13 ust. 1 pkt 1 i 6–9;
- 2) datę, godzinę i minutę oraz miejsce pobrania próbek materiału biologicznego do badań;
- 3) rodzaj środka odkażającego użytego do dezynfekcji skóry – w przypadku badań krwi;
- 4) rodzaj przeprowadzonego badania.

2. Strażaka, jeżeli jest to możliwe, informuje się o możliwości odmowy złożenia oświadczenia o chorobach, na jakie choruje, oraz oświadczenia, o którym mowa w § 13 ust. 1 pkt 1.

3. Wzór protokołu, o którym mowa w ust. 1, jest określony w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

§ 15. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji: *M. Kamiński*

Załączniki do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych
i Administracji z dnia 24 lutego 2023 r. (Dz. U. poz. 363)

Załącznik nr 1

WZÓR

PROTOKÓŁ

z badania wydychanego powietrza / śliny / potu* na zawartość w organizmie strażaka alkoholu lub obecność innego podobnie działającego środka

....., dnia 202..... r.
(miejscowość)

Działając na podstawie art. 59c ust. 4 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej
(Dz. U. z 2022 r. poz. 1969 oraz z 2023 r. poz. 240 i 347)

1.
(stopień, imię i nazwisko kierownika jednostki organizacyjnej Państwowej Straży Pożarnej lub osoby przez niego upoważnionej, przełożonego strażaka
zarządzającego badanie)

2.
(imię i nazwisko osoby przeprowadzającej badanie)

3.
(imię i nazwisko osoby, w obecności której zostało przeprowadzone badanie)

4. Dane osobowe badanego strażaka:

.....
(stopień, imię i nazwisko oraz stanowisko)

.....
(numer identyfikacyjny)

.....
(data urodzenia)

5. Informacje o chorobach, na jakie choruje strażak:

.....

.....
(na podstawie oświadczenia strażaka, jeżeli złożenie tego oświadczenia jest możliwe)

6. Ilość, rodzaj, data i godzina spożycia napojów alkoholowych przez strażaka w ciągu ostatnich 24 godzin lub
informacja o przyjęciu albo nieprzyjęciu środka działającego podobnie do alkoholu:

.....

.....
(na podstawie oświadczenia badanego strażaka, jeżeli złożenie tego oświadczenia jest możliwe)

7. Opis objawów i okoliczności uzasadniających przeprowadzenie badania, data, godzina i minuta ich
stwierdzenia:

.....

.....

* Niepotrzebne skreślić.

Część A – BADANIE WYDYCHANEGO POWIETRZA

8. Badanie na zawartość w organizmie strażaka alkoholu przeprowadzono analizatorem wydechu:

.....
(nazwa, model i numer fabryczny, data ważności świadectwa wzorcowania lub kalibracji urządzenia)

9. Tabela pomiarów zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu:

Lp.	Pomiar	Data pomiaru	Godzina i minuta pomiaru	Wynik pomiaru (cyfrowo w jednostce, w jakiej jest wyrażony lub opisowo)	Miejsce wykonania pomiaru	(miejsce na wydruk)
1.	Pierwszy pomiar					
2.	Drugi pomiar					
3.	Trzeci pomiar					

10. Płeć**: mężczyzna kobieta

11. Wzrost: masa ciała:
(na podstawie oświadczenia badanego strażaka, jeżeli złożenie tego oświadczenia jest możliwe)

12. Badany strażak**

żąda nie żąda badania analizatorem wydechu dokonującym pomiaru metodą spektrometrii w podczerwieni

żąda nie żąda badania krwi

Część B – BADANIE ŚLINY

13. Data, godzina i minuta oraz miejsce przeprowadzenia badania:

14. Nazwa handlowa zastosowanego testu:

15. Data ważności testu:

16. Data ważności dokumentu potwierdzającego kalibrację lub wzorcowanie urządzenia, którym przeprowadzono badanie:

17. Według instrukcji wynik testu należy odczytać w czasie od do

18. Wynik testu odczytano po upływieminut

19. Wynik badania próbek śliny**:

negatywny (ujemny)

pozytywny (dodatni) – wskazujący obecność substancji psychoaktywnej z grupy:

20. Badany strażak**

żąda nie żąda badania krwi

żąda nie żąda badania moczu

** Właściwe zaznaczyć znakiem „X”.

Część C – BADANIE POTU

21. Data, godzina i minuta oraz miejsce przeprowadzenia badania:
22. Część ciała, z której pobrano próbkę potu:
23. Nazwa handlowa zastosowanego testu:
24. Data ważności testu:
25. Data ważności dokumentu potwierdzającego kalibrację lub wzorcowanie urządzenia, którym przeprowadzono badanie:
26. Według instrukcji wynik testu należy odczytać w czasie od do
27. Wynik testu odczytano po upływie minut
28. Wynik badania próbek potu**:
- negatywny (ujemny)
- pozytywny (dodatni) – wskazujący obecność substancji psychoaktywnej z grupy:
-
29. Badany strażak**
- żąda nie żąda badania krwi
- żąda nie żąda badania moczu
30. Uwagi i zastrzeżenia do przeprowadzonego badania osoby przeprowadzającej badanie oraz strażaka poddanego badaniu:
-
-
31. Badany strażak został poinformowany o możliwości odmowy złożenia oświadczenia, o którym mowa w pkt 5 i 6.
32. Załączniki do protokołu (wydruki z wynikami badań, jeżeli urządzenie użyte do przeprowadzenia badania umożliwia ich wykonanie, oraz kopia ważnego dokumentu potwierdzającego kalibrację lub wzorcowanie urządzenia użytego do przeprowadzenia badania):
-
-
- (liczba i rodzaj załączników)
-
- (podpis badanego strażaka – czytelnie imię i nazwisko, a w razie odmowy podpisania protokołu lub braku możliwości jego podpisania – przyczyna odmowy podpisania protokołu lub braku możliwości jego podpisania)
-
- (podpis zarządzającego badaniem)
-
- (podpis osoby przeprowadzającej badanie)
-
- (podpis osoby, w obecności której zostało przeprowadzone badanie)

** Właściwe zaznaczyć znakiem „X”.

WZÓR

PROTOKÓŁ

**z badania laboratoryjnego moczu / krwi* na zawartość w organizmie strażaka alkoholu
lub obecność innego podobnie działającego środka**

....., dnia 202..... r.
(miejscowość)

Działając na podstawie art. 59c ust. 4 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2022 r. poz. 1969 oraz z 2023 r. poz. 240 i 347)

Część A – POBRANIE MATERIAŁU BIOLOGICZNEGO DO BADAŃ

1.
(stopień, imię i nazwisko kierownika jednostki organizacyjnej Państwowej Straży Pożarnej lub osoby przez niego upoważnionej, przełożonego strażaka zarządzającego badanie)
2.
(imię i nazwisko, stanowisko osoby przeprowadzającej pobranie próbek materiału biologicznego do badań)
3. Dane osobowe badanego strażaka:
.....
(stopień, imię i nazwisko oraz stanowisko)
.....
(numer identyfikacyjny) (data urodzenia)
4. Płeć** : mężczyzna kobieta
5. Wzrost: masa ciała:
(na podstawie oświadczenia strażaka, jeżeli złożenie tego oświadczenia jest możliwe)
6. Informacje o chorobach, na jakie choruje strażak:
(na podstawie oświadczenia strażaka, jeżeli złożenie tego oświadczenia jest możliwe)
7. Ilość, rodzaj, data i godzina spożycia napojów alkoholowych przez strażaka w ciągu ostatnich 24 godzin lub informacja o przyjęciu albo nieprzyjęciu środka działającego podobnie do alkoholu:
(na podstawie oświadczenia strażaka, jeżeli złożenie tego oświadczenia jest możliwe)
8. Opis objawów i okoliczności uzasadniających przeprowadzenie badania, data, godzina i minuta ich stwierdzenia:
9. Data, godzina i minuta oraz miejsce pobrania próbek materiału biologicznego do badań:
10. W przypadku badań krwi – rodzaj środka odkażającego użytego do dezynfekcji skóry:
11. W przypadku odstąpienia od pobrania krwi – informacja o przyczynie odstąpienia:

* Niepotrzebne skreślić.

** Właściwe zaznaczyć znakiem „X”.

12. Uwagi i zastrzeżenia do przeprowadzonego pobrania próbek materiału biologicznego do badań osoby pobierającej próbkę materiału biologicznego oraz strażaka, od którego pobrano próbkę materiału biologicznego:

13. Badany został poinformowany o możliwości odmowy złożenia oświadczenia, o którym mowa w pkt 6 i 7.

.....
(podpis badanego strażaka – czytelnie imię i nazwisko, a w razie odmowy podpisania protokołu lub braku możliwości jego podpisania – przyczyna odmowy podpisania protokołu lub braku możliwości jego podpisania)

.....
(podpis zarządzającego badanie)

.....
(podpis osoby pobierającej próbkę materiału biologicznego do badania)

Część B – BADANIE MATERIAŁU BIOLOGICZNEGO I WYNIK PRZEPROWADZONEGO BADANIA (wypełnia podmiot przeprowadzający badanie)

1. Wykonano badanie krwi / moczu* metodą:

2. Imię i nazwisko osoby przeprowadzającej badanie próbek materiału biologicznego oraz miejsce przeprowadzenia badania:

3. Wyniki badań próbek pobranego materiału biologicznego:

4. Uwagi i zastrzeżenia do przeprowadzonego badania osoby przeprowadzającej badanie:

.....
(podpis osoby przeprowadzającej badanie)

5. Załączniki do protokołu (wydruki z wynikami badań, jeżeli urządzenie użyte do przeprowadzenia badania umożliwia ich wykonanie):

.....
(liczba i rodzaj załączników)

* Niepotrzebne skreślić.